

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžfk/27/2019
Identifikačné číslo spisu: 5018200108
Dátum vydania rozhodnutia: 01.08.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5018200108.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: KAMPALA, s. r. o., so sídlom 034 81 Lisková č. 901, IČO: 45 433 585, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 100142852/2018 zo dňa 16. januára 2018, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č.k. 30S/32/2018- 84 zo dňa 8. januára 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 30S/32/2018- 84 zo dňa 8. januára 2019 z r u š u j e a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline zastavil konanie podľa § 99 písm. b/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), v ktorom sa žalobca žalobou zo dňa 23.03.2018, podanou na Krajskom súde v Žiline osobne dňa 27.03.2018, prostredníctvom právnej zástupkyne Mgr. Sone Grošaftovej, advokátky, so sídlom Hodžova 13, 010 01 Žilina, domáhal o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 100142852/2018 zo dňa 16.01.2018, s návrhom na zrušenie rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie.

2. Dňa 26.11.2018 došlo k ukončeniu právneho zastúpenia medzi žalobcom a advokátkou Mg. Soňou Grošaftovou na základe Dohody o ukončení právneho zastúpenia zo dňa 26.11.2018. Na základe uvedeného ukončenia právneho zastúpenia krajský súd výzvou zo dňa 30.11.2018 (č.l. 76 spisu) vyzval žalobcu, aby v lehote 5 pracovných dní od doručenia výzvy predložil súdu splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie pred súdom (§ 49 ods. 1 SSP). V predmetnej výzve bol žalobca poučený, že v prípade neodstránenia tohto nedostatku procesnej podmienky súd konanie zastaví. Predmetná výzva bola

žalobcovi doručovaná elektronicky do vlastných rúk s fikciou doručovania. K doručeniu výzvy došlo dňa 03.12.2015. Z dôvodu, že žalobca v lehote určenej súdom (5 pracovných dní) neodstránil odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konania, krajský súd v právnej veci žalobcu proti žalovanému o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného rozhodol uznesením o zastavení konania.

3. V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že všeobecná procesná podmienka povinného zastúpenia advokátom musí byť splnená počas celého konania. Tento nedostatok bolo možné odstrániť. V danom konaní žaloba bola spísaná advokátkou, tak ako to vyžaduje § 49 ods. 1 SSP. Vzhľadom k tomu, že v priebehu konania došlo medzi žalobcom a Mgr. Soňou Grošaťovou, právnu zástupkyňou žalobcu, k dohode o ukončení právneho zastupovania, absencia právneho zastúpenia žalobcu v konaní predstavovala odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky.

4. Podľa doručenky (č. l. 80 spisu) mal súd preukázať, že výzva, ktorou bol žalobca vyzvaný na predloženie splnomocnenia (č.l. 76 spisu), bola žalobcovi doručovaná elektronicky do vlastných rúk s fikciou doručovania, pričom k doručeniu výzvy došlo dňa 03.12.2018 v zmysle § 32 ods. 5 písm. b/ zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). Žalobca v lehote stanovenej súdom vo výzve zo dňa 30.11.2018 (č. l. 76 spisu) splnomocnenie súdu nepredložil. Vzhľadom k tomu, že krajský súd vyzval žalobcu na odstránenie prekážky postupu súdu v danom konaní, t.j. na predloženie splnomocnenia, avšak žalobca zostal nečinný, uvedený (odstrániteľný) nedostatok procesnej podmienky konania sa stal neodstrániteľným, čo spôsobilo, že krajský súd ďalej nekonal a musel konanie ukončiť bez toho, aby sa zaoberal nárokom žalobcu vo veci samej.

II.

5. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca („kasačný sťažovateľ“) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP, v ktorej navrhol, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalobca uviedol, že v lehote na podanie kasačnej sťažnosti odstránil nedostatok procesnej podmienky (odstrániteľný nedostatok) konania tým, že predložil splnomocnenie advokáta JUDr. Vlastimila Petrěka, PhD. na zastupovanie pred súdom podľa § 49 ods. 1 SSP. Mal za to, že povinnosť zastúpenia advokátom pred súdom s ohľadom na okolnosti daného prípadu bola konvalidovaná.

7. Ďalej žalobca uviedol, že súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, aby súd rozhodol o práve toho, kto sa na neho obrátil podľa práva platného v Slovenskej republike, preto mal za to, že i napriek vade, ktorá sa vyskytla v priebehu súdneho konania a táto je odstrániteľná, sú v súčasnosti vytvorené procesné podmienky na to, aby krajský súd v danej právnej veci ďalej konal a vydal rozhodnutie o namietanom porušení zákona žalovaným, s ktorým sa žalobca obrátil na krajský súd. Žalobca navrhol, aby najvyšší súd zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline sp.zn. 30S/32/2018-84 zo dňa 08.01.2019 a vec vrátil na ďalšie konanie.

8. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

III.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 491 a § 492 SSP preskúmal uznesenie krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP), a že ide o uznesenie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 2 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nenariadil pojednávanie a

po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP (§ 440 ods. 1 písm. f/ a g/ SSP).

10. Podľa § 177 SSP správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

11. Podľa § 49 ods. 1 SSP žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spisanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

12. Podľa § 49 ods. 2 SSP žalobca nemusí byť zastúpený podľa odseku 1

a) vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu podľa § 12,

b) v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b/ až e/, g/ a i/,

c) v konaní o správnej žalobe vo veciach slobodného prístupu k informáciám podľa osobitného predpisu,

d) ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.

13. Podľa § 97 SSP ak tento zákon neustanovuje inak, správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

14. Podľa § 32 ods. 5 písm. b/ zák. č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e- overnmente) elektronická úradná správa, vrátane všetkých elektronických dokumentov, sa považuje za doručení, ak nie je adresátom orgán verejnej moci a doručuje sa do vlastných rúk, dňom, hodinou, minútou a sekundou uvedenými na elektronickej doručke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že predmet sporu má charakter zásadnej právnej otázky v tom, či ide o odstrániteľnú vadu alebo neodstrániteľnú vadu žaloby. Žalobca v čase od ukončenia právneho zastúpenia advokátkou Mgr. Soňou Grošaftovou dňa 26.11.2018 nebol zastúpený, tak ako to predpokladá ustanovenie § 49 ods. 1 SSP. Žalobca v lehote na podanie kasačnej sťažnosti odstránil nedostatok procesnej podmienky (odstrániteľný nedostatok) konania tým, že predložil splnomocnenie zo dňa 12.03.2019 pre advokáta JUDr. Vlastimila Petrěka, PhD. na zastupovanie pred súdom podľa § 49 ods. 1 SSP.

16. Najvyšší súd dospel k záveru, že uvedený rozpor je nevyhnutné riešiť ústavne konformným výkladom podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, pri ktorom sa systematickým výkladom hľadá riešenie problému, ktorý pri striktno formálnej aplikácii ust. § 49 ods. 1 SSP v spojení s ust. § 99 písm. b/ SSP vedú k obmedzeniu prístupu účastníka k súdu.

18. Ustanovenie § 49 ods. 1 SSP a naň nadväzujúce ust. § 99 písm. b/ SSP sú v systematickom rozpore aj s ust. § 26 ods. 2 SSP, podľa ktorého správny súd poučí účastníkov konania o možnosti zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci a súčasne aj s ust. 51 ods. 1 SSP. Pri striktnom jazykovom výklade, tak ako ho realizoval krajský súd by sa ustanovenie § 26 ods. 2 SSP stalo neživotným, vzhľadom na to, že žaloba v správnom súdnictve je viazaná na 2 mesačnú zákonnú lehotu, ktorá objektívne plynie.

19. Vada žaloby spočívajúca v nedostatku právneho zastúpenia je odstrániteľnou vadou, čo spôsobuje možnosť dodatočnej konvalidácie podania, čo je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Najvyšší súd dospel k záveru, že nedostatok právneho zastúpenia advokátom v priebehu konania podlieha právnomu režimu odstrániteľnej vady žaloby postupom správneho súdu podľa § 49 ods. 1 SSP pod hrozbou zastavenia

konania (§ 99 písm. b/ SSP), a to vzhľadom na dikciu ustanovenia § 161 ods. 3 posledná veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 25 SSP.

20. Okrem princípov expressis verbis vymedzených v ust. § 5 SSP je správny súdny proces založený aj na princípe či zásade subsidiarity, ktorej obsahom je prednosť odstránenia nezákonného stavu v administratívnom konaní, resp. prostriedkami administratívneho práva. V predmetnom prípade bola podaná kvalifikovaná správna žaloba, ktorá v čase podania na krajskom súde spĺňala všeobecné náležitosti podania žaloby (v zmysle § 61 SSP) a právneho zastúpenia (v zmysle § 49 SSP). Postup, ktorý zvolil krajský súd, považuje najvyšší súd za príliš formalistický. Zastavením konania, hoci na to neboli zákonné dôvody (t.j. žalobca nepreukázal právne zastúpenie pred správnym súdom po podaní kvalifikovanej správnej žaloby), považuje súd za porušenie zásady zákazu denegatio iustitiae, ktorý je implicitne obsahom práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 až 50 Ústavy SR. Nezákonné zastavenie konania totiž vo svojich dôsledkoch znamená neprípustné odopretie súdnej ochrany uplatnenému subjektívnemu právu.

21. Najvyšší súd ďalej konštatuje, že krajský súd určil neprimeranú lehotu na predloženie plnomocenstva preukazujúce nové právne zastúpenie žalobcu v konaní pred správnym súdom, ktorá sa javí ako krátka. Žalobca uvedomujúc si právne následky, vyplývajúce z neoznámenia právneho zastúpenia, si však nestihol v lehote určenej súdom t.j. 5 pracovných dní od doručenia výzvy, zvoliť nového advokáta. Vzhľadom na špecifickosť problematiky sporu nemal žalobca dostatok času na predloženie spisového materiálu viacerým advokátskym kanceláriám a ich oboznámenie sa so spisovým materiálom. V zmysle § 128 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku na doplnenie alebo opravu podania súd určí lehotu, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. Stanovená minimálna hranica trvania sudcovskej lehoty mohla žalobcovi zabezpečiť dlhšie obdobie zorganizovať si zastupovanie na požadovanej úrovni.

22. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude vec opätovne prejednať v medziach podanej správnej žaloby a následne rozhodnúť, pričom krajský súd bude povinný svoje rozhodnutie náležite a presvedčivo odôvodniť. Najvyšší súd zároveň zdôraznil, že krajský súd je viazaný právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

IV.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný na základe vyššie uvedených skutočností po preskúmaní veci zistil dôvodnosť kasačnej sťažnosti, a preto rozhodol o zrušení napadnutého uznesenia Krajského súdu v Žiline a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 SSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.